

32 let mladinskih delovnih akcij

1. aprila letos je minilo dvaintrideset let, odkar so se začele mladinske delovne akcije. V življenju neke dežele lahko pomeni dvaintrideset let mnogo ali pa le malo. Danes še vedno poznamo dežele, kjer čas ne pomeni mnogo, ker se v njihovem življenju desetletja ali celo stoletja ni skoraj nič spremenilo. Tudi Jugoslavija je nekdanj spadal mednje.

Pretekla tri desetletja pa pomenijo v njenem življenju popoln preobrat. Naš povojni razvoj seveda ni potekal brez obdobja gospodarske stagnacije in številnih političnih in socialnih problemov, ki so ga spremljali. Kljub temu pa je Jugoslavija doživljala in še doživlja proces nagle industrializacije, ki po svojem tempu v povojnem obdobju skoraj nima primere v sodobnem svetu.

Ta proces je prinesel spremembe, ki tudi v tistih delih naše države, v katerih so še nedolgo tega vladali napol fevdalni odnosi, razbijajo tradicionalno kulturo in vnašajo sodoben način življenja. K tem spremembam so dale svoj dragocen delež tudi mladinske delovne akcije. Njihov prispevek je bil še posebno pomemben v času, ko je množično prostovoljno delo v veliki meri nadomeščalo pomanjkane akumulacije kapitala, potrebne za obnovo in gospodarski razvoj Jugoslavije.

Mladinske delovne brigade so vse od prve velike akcije – izgradnje proge Brčko–Banovići – sodelovale v vseh velikih gospodarskih akcijah obnove porušene domovine in tudi v kasnejšem obdobju. Ekonomski učinek mladinskih delovnih akcij je bil tedaj, zaradi nizke stopnje mehanizacije gradbenih del, ki je zahtevala veliko množičnega fizičnega dela, in zanosa mlade generacije, ki je bil tedaj – le nekaj let od zmagovitega konca narodnoosvobodilnega boja – na vrhuncu, nedvomno ogromen. Ekonomski učinek je bil zato temeljna vrednota in merilo uspešnosti tedanjih mladinskih delovnih brigad.

Danes, ko mladinske delovne akcije stopajo že v četrto desetletje svojega razvoja, so se razmere, v katerih potekajo, temeljito spremenile. Jugoslavija se je iz nerazvite, agrarne, polkolonialne dežele, spremenila v gospodarsko srednje razvito deželo, ki je nacionalni dohodek na prebivalca skoraj

podeseterila. Slovenija, ki je bila pred vojno na tisti meji, ki jo ekonomisti ponavadi postavljajo, da bi ločili gospodarsko razvitejšo deželo od nerazvitih, je danes že presešla Italijo in dosegla sosednjo Avstrijo.

Mladinske delovne akcije pa so ostale in se uveljavile kot nepogrešljivi del aktivnosti mlade generacije. Doživela so sicer tudi obdobja stagnacije, ko so mnogi dvomili v njihovo koristnost, v zadnjih letih pa so se dokončno afirmirale kot sestavni del življenja naše družbe.

Minili so časi, ko smo na mladinske delovne akcije gledali samo skozi oči ekonomista. Sedanja stopnja mehanizacije gradbenih del zahteva čedalje manj »nekvalificirane« ročnega dela in čedalje več strokovnega znanja. Razumljivo je, da marsikatera mladinska delovna brigada tem merilom ne ustreza. To pa nas ne sme pripeljati do tega, da bi zanikali ekonomsko upravičenost mladinskih delovnih akcij nasploh. Vrednost opravljenih del na vsaki mladinski delovni akciji vedno precej presega stroške, ki so potrebni za njeno organizacijo.

Kljub temu pa je treba iskati razlog za dejstvo, da mladinske delovne akcije ravno danes doživljajo izreden razmah, še nekje drugje. Ekonomskemu učinku so se pridružile druge, še pomembnejše vrednote, ki jih razvija vsaka mladinska delovna akcija. Mladinska delovna brigada je danes šola samoupravljanja in prostor, kjer se uveljavljajo kulturni, športni, družabni in drugi interesi mladih ljudi. Mladinske delovne akcije so dokazale, da je mogoče tudi zabavo, ki si jo v svojem prostem času želi vsak mlad človek, povezati z aktivnostjo, ki razvija ustvarjalne potenciale vsakega mladega človeka in koristi razvoju družbe kot celote. Da mladinska delovna akcija poleg tega razvija tudi zavest o nujnosti in uspešnosti

skupne akcije v družbi in »kolektivizem« v tistem najbolj pozitivnem pomenu te besede, bo potrdil vsak, ki se je je zdaj udeležil.

Mladinska delovna akcija seveda ni takška, kakršno jo mnogokrat prikazujejo nekateri novinarji v sredstvih javnega obveščanja, čeprav v »dobri veri«. Brigada ni nikakršna idealna skupina mladih ljudi, ki s pesmijo na ustih »vrta in podira gore«, zvečer pa v nekakšni popolni medsebojni slogi poseda ob tabornem ognju. Če je kdaj mladinska delovna akcija koga razočarala, potem je razočarala tistega, ki je nanjo prišel s takšnimi predstavami.

Mladinska delovna akcija je morda nekoliko poseben in za marsikoga »nenavaden« del, a še vedno samo del vsakdanjega življenja in zato pozna tudi probleme in težave, ki nam jih tudi sicer prinaša s seboj naš vsakdanjik in ni »imuna« za človeške napake. Kljub temu pa mladinska delovna akcija vsakemu mlademu človeku da nekaj, kar mu ne more dati nihče drug. In to je nek poseben idealizem – lahko bi mu rekli »brigadirski idealizem«, ki ga imamo vsaj nekaj v sebi vsi mi, ki smo bili kdaj brigadirji. V vsakdanjem življenju smo se navadili, da cinično ali vsaj nezaupljivo gledamo na vsak »idealizem« in mnogokrat v njem iščemo sled demagogije. V »brigadirskem idealizmu« gotovo ni nič demagoškega in razume ga lahko samo tisti, ki je že kdaj bil del te posebne skupnosti ljudi, ki ji pravimo mladinska delovna brigada.

Mile Šetine

Dan železničarjev

15. aprila praznujejo železničarji svoj praznik, v spomin na aprilsko stavko leta 1920. Železničarji so bili namreč tisti, ki so 15. aprila 1920. leta prvi dvignili rdečo zastavo. Sledili so jim rudarji, kovinarji in vsa tista množica zatiranih in izkoriščanih, ki so ob zori novega življenja po strahotah prve svetovne vojne naivno upali v boljši in pravičnejši dan. Stavka se je končala čez devet dni, 24. aprila, s pokolom stavkajočih delavcev na Zaloški cesti v Ljubljani.

Letošnja osrednja proslava slovenskih in istrskih železničarjev bo 14. aprila ob 11. uri pred spomenikom stavke železničarjev na Zaloški cesti v Ljubljani. Slavnostni govornik bo sekretar mestnega komiteja ZKS Ljubljana tovariš Marjan Orožen.

V okviru dneva železničarjev bodo podelili 443 slovenskim in istrskim železničarjem zlata priznanja za 30-letno neprekinjeno delo na železnici, 460 železničarjev bo prejelo

srebrna priznanja za 20-letno delo, 263 železničarjev pa bo prejelo bronasta priznanja za 10-letno delo na železnici.

»Petnajstoaprilske nagrade«, ki jih vsako leto podeljuje Skupnost jugoslovanskih železnic kolektivom in posameznikom za izredne dosežke na področju železniškega prometa, bosta letos prejela dva kolektiva in trije posamezniki ŽG Ljubljana in sicer: Sekcija za vzdrževanje prog Ljubljana, Sekcija za vleko Novo mesto, Franc Šos, Vilibald Jordan in Feliks Vindiš.

14. aprila ob 9.30 bo v Stekleni dvorani ŽG Ljubljana, Pražakova ulica tudi otvoritev razstave »Železničarji v revoluciji«. S fotografijami in dokumenti bo prikazana udeležba železničarjev v predvojnem boju jugoslovanskega delavskega razreda, v NOB ter v prvih povojnih naporih za usposobitev železniškega prometa. Razstava bo odprta do 24. aprila.

M. Breznikar

VAŽNEJŠE PRIREDITVE, PROSLAVE IN MANIFESTACIJE V POČASTITEV MESECA MLADOSTI, PARTIJSKIH KONGRESOV IN STOLETNIČE ŽUPANČIČEVEGA ROJSTVA V OBČINI LJUBLJANA CENTER

APRIL			
8. 4.	Občinsko tekmovanje v rokometu	ZTKO	Ljubljana
12. 4.	Srečanje mladih pevcev pod naslovom »HODIL PO ZEMLJI SEM NAŠI IN PIL NJE PRELESTI« – v počastitev 100-letnice Župančičevega rojstva	ZKPO	Pionirski dom
15.–30. 4.	Akcija pod geslom »OHRANIMO KMETIJE (delovna, humana in kulturna akcija v vasi Turje)	Zveza pionirjev	Turje
20. 4.	Občinsko tekmovanje pionirjev zgodovinarjev na temo: »10 kongresov partije«	Zveza pionirjev	Dom JLA
23. 4.	Frontno gledališče DPD Svoboda Vič pod naslovom »Ko človek bo človeka prepoznal«	ZKPO	MGL
26. 4.	Pohod po poteh partizanske Ljubljane in partizanskih enot	Zveza pionirjev	Ljubljana
27. 4.	Pohod »TITO – REVOLUCIJA – MIR«	Zveza pionirjev	Šoštanj
30. 4.	Taborniški avto rally	Zveza tabornikov	Širša ok. Ljubljane
MAJ			
4.–13. 5.	Lokalna štafeta mladosti	OK ZSMS	Ljubljana
2.–8. 5.	Zvezna štafeta	ZSMS	Ljubljana
8. 5.	Sprejem v mlade člane in člane RK	RK	Ljubljana
8.–13. 5.	Kurirčkova pošta (11. maja bo míting na Gradu)	Zveza pionirjev	Ljubljana
9. 5.	Pohod ob žici okupirane Ljubljane	Vse DPO, DO-D	Ljubljana
13. 5.	Občinsko tekmovanje v malem nogometu	ZTKO	Ljubljana
14. 5.	Recital srednješolcev o Otonu Župančiču in otvoritev likovne razstave na to temo	ZKPO	MGL
16. 5.	Občinsko tekmovanje v streljanju za mladince in mladinke	Ob. strel. zv.	Ljubljana
18. 5.	Akcija zbiranja oblačil in posteljnine	RK	Ljubljana
25. 5.	Svečana seja OK ZSMS in podelitev priznanj	OK ZSMS	Ljubljana
25. 5.	Akcija »NAŠ POZDRAV TITU«, vsakoletna akcija vseh slov. tabornikov ob dnevu mladosti	ZTOb Lj.-Center	Ljubljana (Grad)
27. 5.	Občinsko tekmovanje v atletiki	ZTKO	Ljubljana
30.–31. 5.	Streliško tekmovanje	Ob. strel. zv. in JLA	Ljubljana
JUNIJ			
17. in 18.	Zbor pionirjev Jugoslavije	Zveza pionirjev	Murska Sobota
26., 27. 28.	Slovenski taborniški partizanski mnogoboj	ZT Slov.	Še ni znan
JULIJ			
2. in 3.	Srečanje ZRVS Jugoslavije	ZRVS	Ljubljana in Dobropolje

ŠTUDENTSKO NASELJE TUDI ZA BEŽIGRADOM

Novembra bo zgrajen prvi stolpič

24. marca so položili temeljni kamen za prvega od treh študentskih stolpičev v novem družboslovnem centru za Bežigradom, v neposredni bližini Ekonomske fakultete in Fakultete za sociologijo, politične vede in novinarstvo. Gre za sodobno urejen šestnadstropni objekt, v katerem bo stanovalo 255 študentov, ki bo dokončan že novembra letos, medtem ko bodo »trojčki« zrasli do leta 1980. Investitor je zavod študentskih domov, gradi pa splošno gradbeno podjetje Obnova iz Ljubljane, ki obljublja poceni in hkrati kakovostno izvedbo gradbenih del. Predvidena investicija vseh treh stolpičev znaša 82.500.000 dinarjev, ki bodo pritekala na podlagi družbenega dogovora o gradnji študentskih in dijaških domov.

Tako se razvija nov družboslovni center v Ljubljani. Žal manjkajo nekateri nujni spremljajoči objekti, kot so na primer obrati družbene prehrane, rekreacijske površine in prostori za družbeno in družabno življenje, za katere pa zmanjkuje denarja in tudi prostora.

S tremi študentskimi stolpiči in s 750 novimi posteljami pa še zdaleč ne bo rešeno stanovanjsko vprašanje visokošolcev, saj že zdaj primanjkuje približno pet tisoč prostorov za študente.

S. Seljak